

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

КАФЕДРА ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ

**Навчальна програма
з навчальної дисципліни**

«Спеціалізований туризм (Екологічний, спортивний)»

для студентів спеціальності
242 «Туризм» ступеня бакалавра

ПОЛТАВА 2016

Укладач:

Животенко В. О., доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», к.е.н., доц.

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ.....	4
Зміст дисципліни.....	6
Перелік основної та додаткової навчально-методичної літератури.....	7

ВСТУП

Дисципліна «Спеціалізований туризм (Екологічний, спортивний)» є однією із спеціальних дисциплін за вибором університету для студентів спеціальності 242 «Туризм». Даний курс охоплює ключові теоретико-методологічні основи ефективної організації спеціалізованого туризму. Курс «Спеціалізований туризм (Екологічний, спортивний)» дозволяє дати студентам глибокі знання щодо організації екологічного та спортивного туризму; вивчення основних принципів організації спеціалізованого туризму; набуття практичних навичок для самостійного вирішення організаційних проблем щодо формування інформаційної бази організації спеціалізованого туризму, структури та складу даної інформаційної бази; координації процесів організації спеціалізованого туризму; визначення результатів та особливостей організації спеціалізованого туризму.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Спеціалізований туризм (Екологічний, спортивний)» є формування у студентів глибокого комплексного розуміння щодо порядку та особливостей організації спеціалізованого туризму та опанування навичок практичного розв'язання проблем організації екологічного та спортивного туризму.

Основні завдання вивчення навчальної дисципліни:

формування у студентів уявлення про особливості організації спеціалізованого туризму (екологічного, спортивного);

ознайомлення студентів з сутністю та джерелами інформаційного забезпечення спеціалізованого туризму, особливостями та технологією організації спеціалізованого туризму;

набуття студентами глибоких теоретичних знань з питань особливостей організації спеціалізованого туризму;

представлення сучасних технологій та підходів до формування інформаційної бази організації спеціалізованого туризму;

опанування основних аспектів розвитку спеціалізованого туризму, основні чинники розвитку і методи вивчення цього виду господарської діяльності;

оволодіння навичками творчого критичного погляду на процес організації спеціалізованого туризму;

набуття навичок оцінки соціально-економічної ефективності та наслідків господарських рішень у процесі організації спеціалізованого туризму.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є виявлення і пізнання конкретних форм прояву економічних законів та закономірностей у процесі організації спеціалізованого туризму (екологічного, спортивного) в умовах постійної зміни кон'юнктури ринку.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Спеціалізований туризм (Екологічний, спортивний)» є формування професійних знань та вмінь, розвиток творчої особистості майбутнього фахівця.

Студент має:

знати теоретичні та нормативно-методологічні положення з питань організації туристичної діяльності; основні принципи та методи її проведення;

вміти сформувану релевантну інформаційну базу щодо організації спеціалізованого туризму, визначити вимоги щодо особливостей організації спеціалізованого туризму.

Викладання курсу базується на чинному законодавстві України, сучасних літературних джерелах, узагальнених матеріалах діяльності підприємств туристичної галузі різних форм власності. Проведення практичних занять з курсу передбачається у формі дискусій, альтернативного пошуку тощо.

Методологія вивчення курсу включає сукупність таких методів як: логічний, історичний, макро- і мікроекономічний підхід до оцінки господарських процесів і явищ, що відбуваються на підприємстві у процесі організації спеціалізованого туризму, альтернативність проектування та розв'язання господарських завдань, координація дій, узагальнення та визначення можливих сфер застосування та поширення ефективного національного і зарубіжного досвіду господарювання.

Навчальна дисципліна «Спеціалізований туризм (Екологічний, спортивний)» спирається на власні логіку і зміст.

Вивчення курсу передбачає глибоке оволодіння теорією й практичними навичками щодо використання сучасних методологій та засобів ефективної організації спеціалізованого туризму.

Структура навчального процесу з дисципліни «Спеціалізований туризм (Екологічний, спортивний)» передбачає:

денна форма – 105 годин навантаження, у тому числі: 20 годин лекцій, практичних занять – 34 годин, самостійної роботи студентів – 51 годин.

Підсумковим контролем знань з дисципліни є ПМК (залік).

**Зміст навчальної програми
дисципліни «Спеціалізований туризм (Екологічний, спортивний)»**

Тема 1. Сутність та особливості екологічного туризму

Основні поняття та характеристики екологічного туризму. Принципи організації екологічного туризму. Види екологічного туризму.

Тема 2. Технологія розробки та проведення маршрутів екотурів

Організація екологічних турів. Основні вимоги до екотурів. Комплектування туристичних груп. Організація роботи керівника туристичної групи. Проектування екотурів.

Тема 3. Етика і безпека екологічних маршрутів

Сутність поняття «безпека в екотурізмі», чинники небезпеки виникнення екстремальних ситуацій у туристичному поході. Екологічне виховання туристів як необхідна умова екологічної безпеки туристичної діяльності. Технології мінімізації забруднення навколишнього середовища в екологічному туризмі.

Тема 4. Спортивний туризм: сутність та особливості

Основні поняття та характеристики спортивного туризму. Принципи організації спортивного туризму. Основні принципи управління у спортивному туризмі. Залучення, відбір та оцінка ефективності спортивного туризму.

Тема 5. Організація спортивних туристичних походів та спортивно-комерційних турів

Схема та мережевий графік організації туристичного походу. Власне та групове спорядження. Організація спортивно-комерційних турів та їх особливості. Розрахунок собівартості спортивно-комерційних турів.

Тема 6. Забезпечення безпеки у спортивному туризмі

Основні завдання та положення системи забезпечення безпеки у спортивному туризмі. Ймовірнісний підхід до оцінки безпеки у природних умовах.

Тема 7. Розрахункові методи організації спортивного туризму

Модельні характеристики спортивних туристичних походів. Розрахунковий метод визначення швидкості пересування. Техніки та тактики спортивного туризму.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНОЇ ТА ДОДАТКОВОЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Конституція України. – К.: Українська правнича фундація, 1996. – 39 с.
2. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. – <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Податковий кодекс: Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. – <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Положення про порядок видачі референса суб'єктам туристичної діяльності України: Наказ Міністерства закордонних справ та Держкомтуризму від 25.12.1996 р. № 164-09/61 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
5. Положення про пошуково-рятувальні служби суб'єктів туристичної діяльності, що спеціалізуються на організації туристичних подорожей з використанням активних форм пересування туристів: Наказ Державного комітету по туризму України від 10.07.1996 р. № 33 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
6. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення: ДСТУ 4527-2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.normativ.com.ua>. – Назва з екрана.
7. Послуги туристичні. Засоби розміщування. Загальні вимоги: ДСТУ 4268-2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.normativ.com.ua>. – Назва з екрана.
8. Послуги туристичні. Класифікація готелів: ДСТУ 4269-2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.normativ.com.ua>.
9. Про внесення змін до деяких законів України (щодо особливостей оподаткування турпослуг): Закон України від 03.06.2005 р. № 2642-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
10. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
11. Про затвердження Методики розрахунку обсягів туристичної діяльності: Наказ Державної туристичної адміністрації України від 12.11.2003 р. № 142/394 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
12. Про затвердження форм державної статистичної звітності з питань туризму та інструкцій щодо їх заповнення: Наказ Державного комітету статистики України від 04.03.1998 р. № 96 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

13. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996 р. № 236/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

14. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 р. № 2210-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

15. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

16. Про заходи щодо розвитку туризму і курортів в Україні: Указ президента України від 21.02.2007 р. № 136/2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

17. Про рекламу: Закон України від 03.07.1996 р. № 270/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

18. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

19. Про туризм: Закон України від 18.11.2003 р. № 1282-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

20. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 03.12.1990 р. № 507-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

Додаткова

21. Брусак В. П. Перспективи екотуристичного використання пам'яток неживої природи Галицького району Івано-Франківської області та створення геопарку «Галицьке Придністер'я» / В. П. Брусак // Карпатський край. – 2013. – № 1. – С. 177-188.

22. Брусак В. П. Цінні природні комплекси та об'єкти верхів'я Пруту в межах Чорногори: перспективи екотуристичного використання / В. П. Брусак, Б. В. Сенчина, Д. А. Кричевська // Карпатський край. – 2012. – № 2. – С. 76-85.

23. Воробійова О. А. Екологічний туризм як чинник сталого розвитку природно-заповідних територій / О. А. Воробійова // Екологічні науки. – 2012. – № 2. – С. 119-129.

24. Кожухівська Р. Б. Туризм в Україні: стан, фактори та перспектива розвитку / Р. Б. Кожухівська // Вісник Донецького національного університету. Серія «Економіка і право». – 2010. – Вип.1. – С. 84-86.

25. Литвин І. В. Проблеми та перспективи розвитку сільського зеленого туризму у регіоні / І. В. Литвин, М. О. Нек // Регіональна економіка. – 2013. № 2. – С. 81-88.

26. Максимюк М. Н. Оценка состояния и перспективы развития индустрии туризма в Украине / М. Н. Максимюк // Культура народов Причерноморья. – 2012. – № 235. – С. 55-61.

27. Маца К. А. Экологический туризм и его роль в формировании экологической и общенациональной культуры / К. А. Маца, Н. Н. Карпенко // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Випуск 8. Серія «Екологія». – 2013. – № 1054. – С. 44-48.

28. Оніщук Л. М. Спортивний туризм як засіб національно-патріотичного виховання студентів. Вісник ЧНПУ ім.Т. Г.Шевченка. 2016. – № 118. – Т. III. – С. 219-221.

29. Передерко В. П. Розвиток інфраструктури еко- і геотуризму в Карпатському регіоні за сприяння проектів міжнародної технічної допомоги // Економіка і суспільство. – 2016. – № 2. – С. 418-424.

30. Соловійов Д. І. Аналіз тенденцій розвитку туристичної сфери України та науково-методичні напрями вдосконалення її державного регулювання / Д. І. Соловійов // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2010 – № 1 (9). – С. 70–73.

31. Сосько С. П. Вплив паломницького туризму на розвиток регіону (на прикладі Уманщини) / С. П. Сосько, О. М. Голубкіна // Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю Регіон-2011: Стратегія оптимального розвитку.– Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011.– С. 56-60.

32. Телетов О. С. Маркетинг спортивного туризму / О. С. Телетов, В. І. Карпець // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2015. – № 1. – С. 56-72.

33. Тимошенко Л. О. Спортивний туризм: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів: у 2 ч. / Л. О. Тимошенко, К. В. Лабарткава. – Львів: ЛДУФК, 2012. – Ч. 1. – 150 с.

34. Тимошенко Л. О. Спортивний туризм: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів: у 2 ч. / Л. О. Тимошенко, К. В. Лабарткава. – Львів: ЛДУФК, 2014. – Ч. 2. – 176 с.

35. Шумлянська Н. В. Екотуризм як форма долучення до природної та культурної спадщини / Н. В. Шумлянська // Культура України. – 2014. – Вип. 47. – С. 108-115.